

kolem Podhory a na Michalovohorsku, přineslo jediné pozorování. V roce 2005 byl jediný případ zjištěn na Králově kameni, tedy opět ve zmíněné oblasti, zatímco většina sledování se odehrávala v lesních porostech na svazích nad Kynžvartem, Úbočím, Milíkovem a Podlesím a zde nebyl sýc rousný nalezen vůbec. Přesněji může tento náš názor potvrdit sledování v dalších letech.

Z výsledků plyne, že asi již není nutné dále zjišťovat nové a nové lokality kuliška, druhu opravdu běžného. Proto v příštím roce hodláme sledovat jiný problém, totiž stálost jeho výskytu. Znamená to, že chceme zopakovat zjišťování pomocí nahrávky hlasu na místech sledovaných v předchozích dvou letech, abychom zjistili, jak velký bude podíl párů, vyskytujících se na stejném místě po roce či dvou letech. Pro další roky přichází v úvahu monitoring, tedy po řadu let sledovat početní vývoj vzorkové místní populace. Naopak u sýce rousného bude mít smysl i nadále prozkoumávat další oblasti a pátrat po jeho výskytu v celé CHKO. Také se budeme snažit vyhodnotit podrobněji podmínky na místech sledování s cílem zjistit přesněji nároky obou druhů na prostředí v němž hnízdí.

Přemysl Tájek

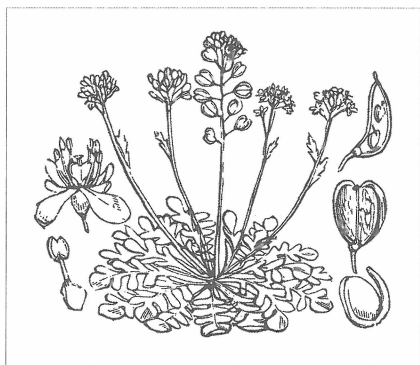
Nová lokalita nahoprutky písečné v Karlovarském kraji

Nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*) je rostlina, která je přinejmenším stejně tak zvláštní a pozoruhodná, jako její jméno. Ačkoliv svým vzhledem není nijak zvlášť nápadná (je to bíle kvetoucí, asi 15 cm vysoká

rostlina z čeledi brukvovitých), jistě mi po přečtení několika následujících řádků dáte za pravdu, že se jedná o rostlinu, která určitě stojí za povšimnutí.

Nahoprutka roste pouze na písčítých stanovištích, jakými jsou např. přesypy, bývalé pískové lomy nebo písčítá pole a je specifickým druhem charakterizujícím pískomilná (psamofilní) společenstva rostlin. Vzhledem k těmto specifickým nárokům na prostředí se tedy jedná o rostlinu u nás velice vzácnou. Vzácná je u nás i z jiného důvodu - Českou republikou prochází východní hranice rozšíření tohoto druhu, takže ve východní polovině ČR nahoprutku najdeme jen zcela výjimečně. Největší populace této rostliny u nás se nacházejí na Dokesku, ve středním Polabí a v Třeboňské a Chebské pánvi.

V loňském roce se mi podařilo objevit novou lokalitu tohoto druhu, a to asi 1 km jihovýchodně od Dolního Žandova u Lázní Kynžvart. Nahoprutka zde roste na mělkých písčítých půdách v okolí velkých žulových balvanů, které svým charakterem připomínají známý Kynžvartský kámen. Zdálo by se, že na těchto suchých a na živiny chudých stanovištích můžeme očekávat jen řídké porosty několika málo rostlin. V červnu a červenci však lokalita přímo hýřila všemi barva-

Nahoprutka písečná (*Teesdalia nudicaulis*)

mi – kvetly zde třezalky, jestřábníky, chrastavce, mateřídouška, pavinec horský, zvonek okrouhlostý, hvozdík tečkovaný, jetel ladní, čičorka pestrá a řada dalších nápadných druhů. Podobnou lokalitu nahoprutky našli nedávno také Eva a Karel Martínkovi (Martínková et Martínek 2005) jen o pár kilometrů severněji - na žulovém výchozu u Milíko-va.

Zajímavostí je, že známý český botanik Karel Domin ve své práci o Slavkovském lese z roku 1924 (Domin 1924) odkazuje na ještě starší starší údaj (Dalla Torre 1878), kde je zmiňován výskyt nahoprutky písečné „u Kynžvartu na výslunných místech“. Domin považoval tento údaj za věrohodný a pravděpodobný a ve své práci píše: „U Kynžvartu vznikají v otevřeném kraji i hrubozrné písčité půdy žulové; jsou-li tyto stanovištěm pro psamofyty, dlužno zjistiti.“ Jsem rád, že se tak stalo, i když předpokládám, že autor měl na mysli poněkud kratší časový horizont...

Zda se údaje z r. 1878 o výskytu nahoprutky vztahují i na nově objevené lokality, už dnes můžeme jen hádat. Ve zdejší krajině se dříve hospodařilo dosti odlišným způsobem než dnes (vypásaly se meze, které nyní zarůstají nálety, hospodařilo se i na málo úživných půdách apod.), takže stanoviště vhodná pro výskyt psamofytních druhů byla pravděpodobně mnohem častější. Předpokládám proto, že původní zmínka v literatuře se týká spíše míst v menší vzdálenosti od Kynžvartu. Zda však i tam některé ze vzácných pískomilných rostlin přežily až do dnešních dob, zatím nevíme.

Rakouský botanik a univerzitní profesor Dalla Torre (1878) popisuje „u Kynžvartu na vzdělávané půdě“ ještě jednu pískomilnou rostlinu - písečnatku nejmenší (*Arnoseries minima*). Písečnat-

ka z naší krajiny již téměř zcela vymizela (vlivem intenzifikace zemědělství v 2. polovině 20. stol.) a její výskyt v ČR byl v posledních deseti letech potvrzen pouze na 11 lokalitách, přičemž ta nejbližší se nachází až u Žihle (Kaplan et Kubát 2004). Nezdá se tedy příliš pravděpodobné, že by v romantické krajině kynžvartských „bludných“ balvanů písečnatka úspěšně přežívala až dodnes, tak jako nahoprutka. Ale kdo ví, třeba i ona stále ještě jen čeká na svého dalšího objevitele...

Literatura:

- Dalla Torre K. W. (1878): Beiträge zur Phyto-und Zoostatik des Egerlandes. - Lotos, Prag, 27(1877): 7-90.
Domin K. (1924): Císařský les, studie geobotanická. Archiv pro přírodovědecký výzkum Čech XVII/3: 1-91.
Martínková, E. et Martínek, K. (2005): Poznámky k rozšíření některých zajímavějších druhů rostlin na Chebsku. Calluna, Plzeň, 10/1.
Kaplan Z. et Kubát K. (2004): Arnoseris GAERTNER – písečnatka. - In: Slavík B. et Štěpánková J. [eds.]: Květena České republiky. 7. [Flora of the Czech Republic.] – Academia, Praha, pp. 702 – 704.

Petr Krása

Čapulka bahenní (*Mitruła paludosa*)

– hezká a neznámá houba

Jednou z mnoha zajímavých hub, se kterými se ve většině běžných atlasů nesetkáme, je i čapulka bahenní (*Mitruła paludosa*) – obrázek na obálce. V literatuře se objevuje, klasické kapesní klíče ji neznají, a stejně tak i rozsáhlejší publikace. Setkal jsem se ní pouze v obrazovém atlase Hagara (1999), a ještě v knize Houby – česká encyklopedie (2004). Po pátrání na českém